

Društvo za
sodobni ples
Slovenije

UTEMELJITEV SELEKTORIC GLAVNEGA PROGRAMA GIBANICE 2025
Ingrida Gerbutavičiūtė in Nika Arhar

Najina naloga je bila, da izmed 51 prijavljenih predstav, premierno uprizorjenih v obdobju od 6. oktobra 2022 do 9. junija 2024, izbereva 8 predstav, in sicer po kriterijih izvirnosti koncepta, kakovosti izvedbe, prepričljivosti forme in celovitosti. Izbor nakazuje na raznolikost pristopov, umetniških stališč, formatov in tem. Polovico izbranih predstav predstavljajo plesni soli, kar zrcali realnost slovenskega kulturnopolitičnega konteksta, ki sodobnemu plesu ne omogoča ustreznih produkcijskih in finančnih pogojev. Vendar je pri mnogih delih širša umetniška ekipa ključni del uprizoritve, občasno prisotna na odru ali tik ob njem, kar je prav tako pomembno za refleksijo o umetniškem ustvarjanju in sodobni kulturni produkciji. Metaforično bi lahko rekli, da ples ne more obstajati sam: želi prečkati različne svetove, vzpostavljati odnose in komunicirati. Tako vse izbrane predstave ustvarjajo svojstven odrski svet s premišljenimi in izvirnimi umetniškimi gestami, ki se kažejo kot vitalni predlogi gledalkam in gledalcem, pri tem pa predstave tudi upoštevajo, kaj telo, gib ali koreografija materialnosti zmorejo narediti ali pomeniti.

Vita Osojnik nas v delu »Vse kar se je že zgodilo« s prerazporejanjem številnih kvadrov za jogo povabi na koreografsko potovanje neustavljivega gibanja in stalne transformacije. Ustvarjanje različnih vzorcev, struktur in pomenov spremlja tudi upanje, da bo nova možnost boljša od prejšnje. Solo raziskuje preobrazbeno moč življenja, kaos in red, odpira tudi vprašanja o tistem, ki gradi in ruši, o *spiritus*

movens nenehnih sprememb. Močan čustveni pogon preprostega koreografskega dejanja skupaj z vizualno in metaforično večplastnostjo manifestira neskončni mehanizem, ki nas žene k razgradnji starega in iskanju novih (začasnih) poti ter situacij.

V vizualno-performativni študiji »Origami« Andreja Rauch Podrzavnik raziskuje proces umetniškega ustvarjanja. Z modulacijo gibanja teles, materialov, svetlobe in zvoka izvajalci oblikujejo teksturo prostora ter se igrajo z njegovo snovnostjo, pri čemer ustvarjajo fluidno sliko koreografskega procesa. Kot origami se predstava pregiba in razpira v številnih plasteh, v bližini vsakdanjih, funkcionalnih gibov ter pritegne z živostjo koreografskega položaja, predanostjo nalogi in vključujočo kompozicijo, hkrati pa poudarja pomen koreografskega raziskovanja in procesualnosti kot ključnih elementov plesnega dela.

Plesna instalacija »Dotik Tkivo Tkanina« Snježane Premuš in Anje Bornšek vzpostavi večplasten potopitveni in participatorni prostor, ki s prepletanjem tkanin, svetlobe, senc, zvočne pokrajine, poetičnih zapisov in teles vzpostavlja situacijo srečevanja in doživljanja. Subtilna in čutna topografija tega fizičnega, arhitekturnega in družbenega organizma obiskovalce nežno vabi k zaznavanju, čutenju, zavzemanju različnih perspektiv in sooblikovanju položaja. Umirjena atmosfera ponuja prostor za utelešeno razmišljanje o tem, kaj za naša telesa pomeni dotikati se in biti v komunikaciji s seboj, v bližini drugih in v skupnosti.

Mala Kline se v predstavi »Memoria« potopi v spomine, domišljijo in nezavedno. Na podlagi vizualnih, osebnih in refleksivnih impulzov, presejanih skozi avtoričino prakso sanjanja, zgradi magičen mozaik podob – od čebelarja s stekleno kroglo, slike kot kinematografskega posnetka, nostalgичnih otroških spominov do mitoloških bitij ipd. Memoria vznika kot sanjska vizija, ki raztaplja meje med znanim in neznanim, preteklostjo in prihodnostjo, resničnim in neresničnim, oddaljenim in bližnjim, med obstajanjem in minljivostjo. Zasidrana v absolutni prisotnosti se odvije kot nekakšna alkimistična ekstrakcija drugačnih občutljivosti za naše bivanje in prihodnost.

V 8-urnem delu »Agmisterij« Klemen Kovačič prehodi celoten cikel človeškega življenja. Na podlagi lastnega otroštva odpre preiskovanje spominov, identitet in narativov, ki jih pri tem ustvarjamo, se poslovi od preteklosti in preigra različne vloge, (ne)gotovosti ter nasprotja človeške eksistence. Z osupljivo prezenco se potopi v široko paleto performativnih dejanj, od dinamičnih gibalnih artikulacij do buta in počasne predanosti dejanjem, prehaja med materialnostjo in spiritualnostjo, med (p)osebnim in občim, med vsakdanjim in širšim pogledom na življenje in smrt, da bi v tem ritualu razkril vse, kar se skriva pod površjem življenja in za njim.

Koreografinja Magdalena Reiter v predstavi »Kvartet« s plesalko, plesalcem in dvema kamerama ustvarja kompleksno dinamiko partnerskega odnosa, pri čemer se prepletajo spogledovanje in konflikti, nasilje in igra užitkov, bližina in nelagodje. Skozi dialog med živimi telesi in simultano projekcijo se predstava odvija kot konstrukcija filmske zgodbe in obenem kot vivisekcija živega odnosa ter razkrivanje njegovih prikritih antagonizmov. Ne glede na konvencionalnost teme odnosa med spoloma jo avtorica raziskuje v vsej njeni kompleksnosti, s svežim in natančnim

analitičnim koreografskim pristopom, ki prek aktiviranja pogleda opazovalca pomnožuje resnice o zgodbi in se poigrava z vprašanjem percepcije ter perspektive.

V solu »Hiša Dom« Katja Legin vzpostavi lucidno podobo družinskega življenja, gospodinske rutine in hrepenenja. Vsakdanje življenje s perspektive ženske analizira s subtilnim humorjem in ironijo, se poigrava z absurdnostjo dnevnih banalnih situacij, melodramatičnimi toni in samonanašalnostjo glede na lastno pozicijo in sam umetniški proces. V združevanju koreografije z gledališkim kontekstom in kinematografskimi principi ter estetike popularne kulture iz sredine 20. stoletja z osebnimi bitkami aktualnega prešije realnost in fiktivno ter utelesi figuro (tisočih) žensk(e); čustvene, melanholične, včasih iracionalne, a tudi prizemljene in močne. Ujete v različne vloge, a ne žrtve. Občutja ujetosti Legin napolni z živostjo, svobodo in lepoto.

V predstavi »(°□°) ∩ ——— screamage« Jan Rozman zaobjame logiko interneta in odrski prostor preplavi z množico gledaliških elementov. Gibanje, video v realnem času, besedilo, objektno gledališče, kolaž video posnetkov in podob, scenografija in zvoki se prepletejo v »trash estetiki« in v toku organiziranega kaosa, ki ga poganja ironija. V precepu med digitalnim svetom, ki ga zaznavamo, in fizičnim prostorom, ki ga čutimo, se poraja občutek motnje in zmede postinternetne dobe. Ta hibridni ekstrakt bizarnega, anksioznega in nalezljivega krika je inovativna in zabavna kritika našega virtualnega vedenja in zasvojenosti z internetom, ki že oblikuje naša telesa in njihovo realnost.

V glavni program sta neposredno, po principu *carte blanche*, uvrščeni še novi predstavi obeh prejemnikov nagrade Gibanice 2023, Benota Novaka in Irene Z. Tomažin.

Kot vidimo, je lahko ples analitičen, ozaveščen, čuteč in subtilen, v stiku z našimi telesi, čuti, občutji in umom. Lahko izhaja iz našega vsakdana in razgrinja dele naše realnosti, išče med in za očitnim, si ogleduje alternativne plasti in sega po (še) neznanih svetovih. Predvsem pa – ples je »v živo«, je živ in resničen ... ko zaiskri našo domišljijo, okrepi naše čute, spodbudi refleksijo, se poveže z našimi telesi in nas premakne.

Ingrida Gerbutavičiūtė in Nika Arhar